

Lovforslag nr. L 43. Fremsat den 6. oktober 1988 af Carsten Andersen (SF), Agerschou (SF), Birthe Hansen (SF), Stillinger (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender m.fl. love

(Ændring af klagebehandlingen m.v.)

§ 1

I lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 13. august 1986, foretages følgende ændringer:

1. § 18, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

»Ministeren fastsætter i forretningsordenen regler om, at nævnet kan bemyndige formanden til at afgøre sager, der ikke skønnes at frembyde tvivl, og hvor ansøgning forventes imødekommet.«

2. I § 18 b, stk. 1, indsættes efter 1. pkt som nyt punktum:

»Ankenævnet kan optage en afgørelse truffet af det sociale udvalg til undersøgelse af egen drift, eller hvis ankenævnet i øvrigt får kendskab til forhold, som bevirker, at der kan være anledning til hjælpeforanstaltninger efter bistandsloven.«

3. I § 18 b indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Ankenævnet tilbyder klageren personlige samtaler, således at klageren får lejlighed til mundtligt at fremlægge sit syn på det sociale udvalgs afgørelse.«

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 5-8.

4. I § 18 b, stk. 5, som bliver stk. 6, affattes 1. pkt. således:

»Socialministeren fastsætter nævnets forretningsorden og fastsætter herunder regler om, at nævnet kan bemyndige formanden til at afgøre sager, der ikke skønnes at frembyde tvivl, og hvor klageren skønnes at blive imødekommet.«

5. I § 18 b, stk. 6, der bliver stk. 7, indsættes før 1. pkt. som nye punktnummer:

»Ankenævnet tilbyder klageren vederlagsfri rådgivning og vejledning og medvirker til, at klageren får vejledning om anden problemløsning, såfremt det sociale udvalgs afgørelse stadfæstes. Ankenævnet orienteres, efter at nævnets afgørelse er meddelt det sociale udvalg, om, hvorledes afgørelsen effektueres.«

1. pkt. bliver herefter 3. pkt.

§ 2

I lov om Den Sociale Ankestyrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 13. august 1986, foretages følgende ændringer:

1. § 3 affattes således:

»§ 3. Styrelschefen og ankecheferne skal have en bred erfaring inden for praktisk socialt arbejde. Deres ansættelsesområde er alene Ankestyrelsen.«

2. § 6 affattes således:

»§ 6. Ankestyrelsens afgørelse af de enkelte

-LF8

sager træffes i et møde af 1 ankechef, der fungerer som formand, og 2 beskikkede medlemmer.

Stk. 2. I følgende sager træffes ankestyrelsens afgørelse dog i et møde af 2 ankechefer, hvoraf den ene fungerer som formand, og 2 beskikkede medlemmer:

- 1) Sager om hjælpeforanstaltninger uden samtykke, jf. lov om social bistand, afsnit VIII, og § 65, stk. 5, jf. § 124.
- 2) Sager efter adoptionsloven om samtykke eller anmodning fra Ankestyrelsen.
- 3) Sager i øvrigt, der ifølge styrelseschefens afgørelse er af principiel betydning.

Stk. 3. Styrelseschefen kan tillige selv deltage i afgørelsen af de sager, der er nævnt i stk. 2, og fungerer i så fald som formand.

Stk. 4. Ankestyrelsens afgørelse i de enkelte sager træffes ved almindelig stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.

Stk. 5. Nærmere regler om fordeling af sager mellem ankecheferne og om udtagelse af beskikkede medlemmer til behandling af de enkelte sager fastsættes i forretningsordenen.«

§ 3

I bistandsloven, jf. lovekendtgørelse nr. 171 af 25. marts 1987, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 353 af 1. juli 1988, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Det sociale udvalgs afgørelser efter denne lov kan inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, indbringes for amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner for Den Sociale Ankestyrelse. Klage til amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner til Den Sociale Ankestyrelse, indgives til det sociale udvalg, der inden 14 dage efter modtagelsen heraf behandler den i et møde. Hvis den fornyede afgørelse ikke fuldt ud giver den pågældende medhold, indsender det sociale udvalg samtidig sagen til klageinstansen med en begrundelse for afgørelsen.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Klagen indgives til revaliderings- og pensionsnævnet, der inden en uge videresender klagen til Den Sociale Ankestyrelse ledsaget af

sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen.«

3. § 15, stk. 3, udgår.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

4. I § 15 affattes stk. 4, som bliver stk. 3, således:

»*Stk. 3.* Klage til Ankestyrelsen over amtsankenævnets afgørelser indgives til amtsankenævnet inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Amtsankenævnet videresender klagen til Ankestyrelsen inden en uge ledsaget af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen. Ankestyrelsen kan se bort fra overskridelser af klagefristen, når der er særlig grund hertil. Afgørelsen herom træffes af styrelseschefen.«

5. I § 27, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Skønnet herover kan indbringes for amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner for Den Sociale Ankestyrelse. Amtsankenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

6. § 57 affattes således:

»§ 57. Det sociale udvalgs afgørelse om den bistand, der kan ydes i det enkelte tilfælde, og om betalingen herfor kan indbringes for amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner for Den Sociale Ankestyrelse. Amtsankenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

7. § 62 affattes således:

»§ 62. Det sociale udvalgs afgørelser efter dette kapitel kan indbringes for amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner for Den Sociale Ankestyrelse. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

8. I § 64, stk. 1, udgår sidste punktum.

9. § 72 affattes således:

»§ 72. Bestemmelse om optagelse i en daginstitution træffes af det sociale udvalg.«

10. § 77, stk. 3, udgår.

§ 4

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 624 af 28. september 1987, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 353 af 1. juli 1988, foretages følgende ændringer:

1. I § 50, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nye punktnummer:

»Klage til amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner Den Sociale Ankestyrelse, indgives til det sociale udvalg, der inden 14 dage efter modtagelsen heraf behandler den i et møde. Hvis den fornyede afgørelse ikke fuldt ud giver den pågældende medhold, indsender det sociale udvalg samtidig sagen til klageinstansen med en begrundelse for afgørelsen.«

2. I § 50, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Klagen indgives til revaliderings- og pensionsnævnet/Sikringsstyrelsen, der inden en uge videresender klagen til Den Sociale Ankestyrelse ledsaget af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen.«

3. § 50, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Amtsankenævnets afgørelser om ret til ydelser efter denne lov kan af pensionisten indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Klagen indsendes til amtsankenævnet, der inden en uge videresender klagen til Den Sociale Ankestyrelse ledsaget af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen. Amtsankenævnets afgørelser efter § 17, stk. 1, § 35, stk. 1, og § 36 kan dog ikke påklages til anden administrativ myndighed.«

4. I § 50, stk. 4, ophæves 2. pkt.

3. og 4. pkt. bliver herefter 2. og 3. pkt.

§ 5

I lov nr. 350 af 4. juni 1986 om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, som ændret ved lov nr. 948 af 23. december 1986, foretages følgende ændringer:

1. I § 22, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nye punktnummer:

»Klage til amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner Den Sociale Ankestyrelse, indgives til det sociale udvalg, der

inden 14 dage efter modtagelsen heraf behandler den i et møde. Hvis den fornyede afgørelse ikke fuldt ud giver den pågældende medhold, indsender det sociale udvalg samtidig sagen til klageinstansen med en begrundelse for afgørelsen.«

2. I § 22 ophæves stk. 3.

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 3-6.

3. I § 22, stk. 5, der bliver stk. 4, udgår »og 4«.

4. § 22, stk. 6, der bliver stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Klage til ankestyrelsen indgives af den person, afgørelsen vedrører, inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Klagen indsendes til ankenævnet, der inden en uge videresender sagen til Den Sociale Ankestyrelse ledsaget af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen. Ankestyrelsen kan se bort fra overskridelse af klagefristen, når der er særlig grund hertil. Afgørelse herom træffes af styrelseschefen.«

§ 6

I lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 949 af 23. december 1986, som ændret ved lov nr. 872 af 23. december 1987 og lov nr. 165 af 23. marts 1988, foretages følgende ændringer:

1. I § 54, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nye punktnummer:

»Klage til amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner Den Sociale Ankestyrelse, indgives til det sociale udvalg, der inden 14 dage efter modtagelsen heraf behandler den i et møde. Hvis den fornyede afgørelse ikke fuldt ud giver den pågældende medhold, indsender det sociale udvalg samtidig sagen til klageinstansen med en begrundelse for afgørelsen.«

2. § 54, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Amtsankenævnets afgørelser efter stk. 1 og Sikringsstyrelsens afgørelser vedrørende retten til dagpenge kan af den person, afgørelsen vedrører, indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Klage over amtsankenævnets/Sikringsstyrelsens afgørelse indsendes til amtsankenævnet/Sikringsstyrelsen, der inden en uge videresender sagen til Ankestyrelsen ledsaget af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen.«

get af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen.«

3. I § 54 ophæves *stk. 4.*

Stk. 5 bliver herefter *stk. 4.*

4. I § 54, *stk. 5,* som bliver *stk. 4,* ophæves 2. *pkt.* 3. og 4. *pkt.* bliver herefter 2. og 3. *pkt.*

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1987-88 (1. samling) den 22. marts 1988 fremsat lovforslag (L 238), se Folketingstidende 1987-88 (1. samling), forhandlingerne sp. 8650, samt tillæg A sp. 4719. Lovforslaget nåede ikke at blive førstebehandlet.

Socialistisk Folkeparti ønsker, at ankeinstitutionerne på de forskellige niveauer underkastes en modernisering og får et indhold i overensstemmelse med en omstrukturering, som finder sted i den sociale sektor.

Ankeinstansen har udviklet sig til alene at fungere ud fra den juridiske vurdering og tager sjældent stilling til sagernes sociale aspekter.

Socialforskningsinstituttet har i den store socialreformundersøgelse, publikation nr. 120, påvist, at et af de væsentligste kritikpunkter, bistandsklienter gør gældende, er, at de ikke får tid til at aflevere de oplysninger, de synes er relevante for deres sag. Ud fra denne undersøgelse og indlæg i den socialpolitiske debat må en række af de afgørelser, der træffes i de sociale forvaltninger, være truffet på et andet grundlag end det, den enkelte hjælp-søger oplever som sit problem. Og der er vel heller ikke grund til at betvivle, at det hovedsagelig er denne gruppe brugere af bistandskontorerne, der anker deres sager – netop fordi de ikke har fået den hjælp, de havde behov for.

Der har endvidere været rejst kritik af, at ingen offentlig instans involverede sig i, om kommunerne tilbød en relevant hjælp til løsning af de sociale problemer, som folk henvendte sig med.

SF's forslag vil kræve en gennemgribende omstilling af såvel arbejdsgang som opfattelse af ankeinstansens funktion. Men skal en ankeinstans i sociale sager have en reel betydning, må dens arbejdsgrundlag være det samme, som første instans – socialudvalget – arbejder ud fra.

SF ønsker at afskaffe begrænsningerne i ankeadgangen, som tidligere er gennemført. Alle afgørelser skal kunne indbringes for amtsankenævnet. Derved ophæves den begrænsning af ankeadgangen, som

tidligere er gennemført vedrørende dagpleje/daginstitution og daghjem/dagcenter.

Ophold i de omtalte institutioner kan efter SF's opfattelse være af afgørende betydning for den enkelte. Derfor skal den enkelte også have mulighed for at anke over en for ham/hende uacceptabel afgørelse.

Ankesystemet bør efter SF's opfattelse først og fremmest tilgodese det enkelte menneskes retssikkerhed i overensstemmelse med den sociale lovgivnings formål, hvilket vil sige fremme løsningen af klagerens sociale problemer.

SF foreslår en hurtigere og smidigere sagsgang, hvor man vender arbejdsgangen, hvilket betyder, at sagerne kommer hurtigere frem til den ankeinstans, som skal træffe afgørelse.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1 og 4

Ved de foreslåede ændringer udgår bestemmelsen om, at socialministeren bemyndiges til i forretningsordenen at fremsætte regler om nævnsformændenes adgang til at træffe afgørelse i sager, der ikke giver anledning til tvivl.

I stedet foreslås det, at ministeren i forretningsordenen skal fastsætte regler om, at nævnet kan bemyndige formanden til at træffe ovennævnte afgørelser, hvis ansøgeren eller klageren imødekommes.

Til § 1, nr. 2, 3 og 5

De foreslåede ændringer skal ses i lyset af den omstillingsproces, som den sociale sektor er inde i, hvor der mere fokuseres på, om ydelsen resulterer i en forbedret social situation, end om der er givet ydelser i henhold til en strengt korrekt fortolkning af lovsættet.

Det afgørende i det sociale arbejde er, at den enkeltes eller lokalsamfundets sociale situation bliver forbedret i forhold til det problemsæt, vedkommende søger hjælp til.

Derfor er det nødvendigt, at ankenævnene ændrer arbejdsmetode. Forslaget forudsætter, at ankenævnene rent fysisk giver folk mulighed for at møde og

tale med medarbejderne i ankenævnssekretariaterne. Det kan ske ved såvel aftenåbningstider som ved mobile lokalkontorer. Ankenævnene skal tage stilling til sager, hvori der er udøvet et skøn. Derfor er det væsentligt, at amsankenævnet anvender samme arbejdsmetode som den, der er foreskrevet og/eller anvendt af den sociale forvaltning. Ofte vil en gennemgang af sagsbehandlingen og en drøftelse med klageren kunne åbne for andre muligheder.

Amsankenævnets opgave med at tilbyde vederlagsfri rådgivning og vejledning hænger tæt sammen med forslaget om ankenævnets opsøgende virksomhed, hvor der netop kan forekomme uafklarede situationer, som kræver vejledning her og nu. På samme måde som de sociale udvalg må også amsankenævnet have en forpligtelse til at anvise andre løsningsmodeller på de sociale problemer, som det i første omgang afslår at løse. Det er nok den største frustration for brugerne, når de får afslag på bistand, at afslaget oftest ikke ledsages af en anvisning på andre løsningsmuligheder.

Den ekstraomkostning, denne modernisering af den offentlige sektor vil være, vil blive opvejet gennem den forebyggende virksomhed, der ligger i, at mennesker får en positiv behandling og konkrete forslag til, hvordan problemerne løses. Endvidere bør amsankenævnene kunne tage sager op af egen drift, f.eks. konkrete sager, som ankenævnet bliver bekendt med gennem dagspressen.

Til § 2, nr. 1

Den foreslåede ændring er udtryk for ønsket om at få et stærkere indslag af erfaringer fra praktisk socialt arbejde ind i Ankestyrelsens afgørelser. Der ligger ikke i forslaget ønske om at forringe Ankestyrelsens saglighed i form af krav om forudgående uddannelse. Folketinget har i en række tilfælde været præsenteret for afgørelser fra Ankestyrelsen, som giver indtryk af, at afstanden fra det praktiske sociale arbejde til Ankestyrelsen er meget stor, og at der i Ankestyrelsen i mindre omfang tages hensyn til den socialpolitik, som eksisterer for den enkelte bruger i det sociale område. Det er forslagsstillernes opfattelse, at personer med erfaring fra kommuners eller amters socialforvaltninger kan bidrage til en større sammenhæng mellem brugernes dagligdag og det overordnede leds afgørelse.

Til § 2, nr. 2

Ved den foreslåede ændring udgår bestemmelsen om, at formanden kan udsætte sagen med henblik på udvidet votering.

Endvidere foretages der konsekvensændringer som følge af, at Den Sociale Ankestyrelses kompetence efter lovforslagets § 3, nr. 3 og nr. 4, § 4, nr. 3, § 5, nr. 4, og § 6, nr. 2, ikke skal begrænses til kun at omfatte sager af principiel betydning.

Til § 3, nr. 1, § 4, nr. 1, § 5, nr. 1, og § 6, nr. 1

Ved de foreslåede ændringer udgår bestemmelsen om, at socialministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af klagesager. I stedet indføres i lovtæksten en regel om, at klage skal forelægges det sociale udvalg inden 14 dage efter modtagelsen. Hvis den fornyede afgørelse ikke fuldt ud giver klageren medhold, skal sagen videresendes til amsankenævnet, samtidig med at klageren orienteres.

Til § 3, nr. 2, og § 4, nr. 2

Ved de foreslåede ændringer »vendes postgangen«, således at klager over revaliderings- og pensionsnævnenes afgørelser indsendes til nævnet, som inden en uge videresender klagen til Den Sociale Ankestyrelse ledsaget af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen.

Til § 3, nr. 3 og nr. 4, § 4, nr. 3, § 5, nr. 4, og § 6, nr. 2

Også her »vendes postgangen«, således at klager over afgørelser truffet af amsankenævnet indsendes til nævnet, som inden en uge videresender klagen til Den Sociale Ankestyrelse ledsaget af sagens akter og med en begrundelse for afgørelsen.

Til § 3, nr. 5-10

Ved de foreslåede ændringer ophæves begrænsningerne i den nugældende lovgivning, således at alle afgørelser skal kunne indbringes for amsankenævnet.

Til § 4, nr. 3 og nr. 4, § 5, nr. 2, § 6, nr. 3 og 4

De foreslåede ændringer er konsekvenser af ændringerne foreslået i § 3, nr. 4, § 4, nr. 3, § 5, nr. 4, og § 6, nr. 2.